

CAFÉ SOCIAL -keskustelukahvilan muistio 23.5.2017

ASIAKKAAT JA ASUKKAAT UUTTA SOSIAALIHUOLTOA TEKEMÄSSÄ

Keskustelun alustuksina kuultiin senioriasumisen kokemuksia yhteisöllisyydestä ja osallisuudesta. Toisessa alustuksessa Pelastakaa Lapset ry:n kokemusasiantuntijat kertoivat kohtaamisista ammattilaisen kanssa ja yhteiskehittämisestä Läheltä tueksi -hankkeessa.

Jaso – varttuneiden asumisyhdistys

Anne Rätty ja asukas kertoivat Jason toiminnasta. Varttuneiden asumisoikeusyhdistys Jasossa on luotu yhteisöllisen senioriasumisen toimintamalli. ILONA – elämää yhdessä on Ikääntyville, Laatua, Osallisuutta, Neuvoja, Asumiseen ja arkeen. Asunnot ovat asumisoikeusasuntoja, ja asukasvalinta etenee järjestysnumeron kautta. Jokaisella asukkaalla on oma asunto ja yhteiset tilat ovat jokaisen käytettävissä. Asukastoiminnan ohjaajalta on mahdollisuus saada henkilökohtaista neuvontaa ja opastusta esimerkiksi kodinkoneiden ja netin käyttöön, hän voi opastaa erilaisten hakemusten ja lomakkeiden täyttämässä sekä monenlaisten asioiden ohjauksessa. Asukastoiminnan ohjaaja innostaa asukkaita lähtemään mukaan ja koordinoi toimintaa, periaate on kuitenkin se, että asukkaat päättävät mitä tehdään. Asukkaat ovat esittäneet toiveita toimiviin rakenteisiin ja erilaista toimintaa päivän sisältöihin. Osallistuminen on täysin vapaaehtoista, mutta siihen kannustetaan.

Asukasvalinta tehdään noin vuotta ennen, joten asukkailla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa jo rakennusvaiheessa. Rakennusvaiheen aikana suunnittelutapaamisia pidetään säännöllisesti noin kerran kuukaudessa. Yhteisöllisyys rakentuu näin jo suunnittelun aikana ja asukkaat tuntevat toisensa asuntojen valmistuttua muuttokuntoon. Yhteisiä toimintoja ovat tällä hetkellä mm. äijä- kerho, raamattupiiri sekä karaoke, lisäksi tehdään nojatuolimatkoja. Tärkeäksi yhteisölliseksi tapahtumaksi on muodostunut yhteiset päiväkahvit joka päivä klo 13-15, jolloin usein viriää vilkasta keskustelua ajankohtaisista aiheista, myös sanomalehti kokoaa asukkaita. Naapuriapu, yhteisöllisyys ja aito apu luovat tukea ja turvaa arkeen, esimerkiksi sairaalasta on voinut kotiutua aikaisemmin, kun tiedossa on yhteisön naapuriapu. Palveluja tuodaan myös lähelle (hyvinvointihuone) eikä tarvitse lähteä muualle. Kokonaisuutena yhteisöasuminen on koettu erinomaisena asumismuotona. Yhteistyötä tehdään tiiviisti myös oppilaitosten kanssa, Jaon ja Jamk:n opiskelijat järjestävät erilaisia toiminnallisia/tapahtuma päiviä.

Yhteisöllisyyttä on pohdittu myös laajemmin kuten ”koko kylä kasvattaa” ajattelua. Koulun kanssa on viritelty yhteistyötä ja esimerkiksi Kankaan alueella suunnitellaan ns. monisukupolvikorttelia. On tärkeää, että on olemassa tilat/rakenteet, jotka mahdollistavat

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

yhteisten tapahtumien järjestäminen. Tällä hetkellä on meneillään jonkinlainen muutos arvomaailmassa ja yhteisöllisyys on nosteessa. Jason mallissa on luotu yhteisö, johon voi osallistua ja se on oikeasti saatavilla.

Lisätietoja:

<http://www.jasoasunnot.com/elamaa-yhdessa-yhteisollisen-senioriasumisen-toimintamalli-syntynyt/>

Pelastakaa Lapset ry:n

Katja Mettinen kertoi Läheltä tueksi -hankkeesta (diat liitteenä). Hankkeessa on luotu uusia tukimuotoja tukiperhettä odottaville perheille. Perheet on otettu mukaan kehittämään ja ideoimaan erilaisia toimintoja kuten lasten yhteisöllinen ryhmätoiminta, Apua arkeen -toiminta, lapsi-vanhempi leirit ja touhupäivät.

Kaksi kokemusasiantuntijaa kertoivat Pela:n vanhempien ryhmästä, joka on kokoontunut säännöllisesti. Ryhmässä vanhemmat saavat tukea vanhemmuuteen, mutta yhtä tärkeää on pohtia ja tuoda esille ehdotuksia, miten lapsiperheiden palveluja voitaisiin kehittää. Vanhempain ryhmä on koettu voimauttavana. Vaikuttamistyötä on tehty osallistumalla mm. valtakunnallisille lastensuojelupäiville ja Pelastakaa Lasten työkokouspäiville. On haluttu vaikuttaa ja tuoda esille, miten tärkeää on asiakkaan kohtaaminen, palveluiden saatavuus ja oikeanlainen tuki. Osallisuus omassa asiakkuudessa on perusta hyvälle palvelulle. Olisi tärkeää, että yksi työntekijä voisi koordinoida eri palveluja, hänen kanssaan tulisi voida arvioida säännöllisesti, miten asiat ovat edenneet ja mikä tuki on auttanut.

Yksihuoltajaperheen kokemuksista tuotiin esille sitä, että vanhempi ei välttämättä jaksaa lähteä eikä hakea esim. apua kotiin. On koettu leimaamista myös ammattilaisten taholta, esimerkiksi lapsen pulmat voidaan nähdä johtuvan ensi sijassa kotiolosuhteista kuin esimerkiksi terveyteen liittyvästä häiriöstä. Tämän vuoksi vertaistuki on tärkeää, ryhmä voimauttaa ja siltä saa ymmärrystä omaan tilanteeseensa. Yksihuoltaja voi kokea myös syrjäytymistä, kun ei ole tukiverkostoa eikä ole mahdollisuutta päästä pois kotoa, ei välttämättä ole ystäviä, eikä osaa hakeutua paikkoihin, joissa on muita vastaavassa tilanteessa olevia. Esimerkiksi perhekerhoissa voi kokea eriarvoisuutta toisiin nähden tarvitessaan ulkopuolista apua ja tukea. Kokemusasiantuntijat kertoivat toimivansa itse avoimuuden esimerkkeinä, jotta ihmiset rohkaistuisivat hakemaan apua. Ihmetystä herättää se, että vaikka yksihuoltajuus on tänä päivänä yleistä, se tuntuu edelleen syrjäyttävältä.

Yhteiskeskustelun jälkeen tuotiin esille myös näkökulmaa, että voi olla vaikeaa perustella tuen tarvetta, jos perheessä on kaksi vanhempaa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Läheltä tueksi -hanke päättyy vuoden 2017 lopussa, mutta monet hankkeen aikana luoduista uusista toimintamuodoista on jo juurrutettu perustoimintaan (perheiden vertaisryhmät/lauantaitreffit, lasten yhteisöllinen ryhmätoiminta, apua arkeen- toiminta oppilaitosyhteistyönä). Vaikuttamistoiminta ja yhteiskehittäminen ovat tavoitteena saada juurrutettua Pela:n käytäntöihin valtakunnallisesti. Yhteistutkimispäiviä pidetään yhdessä lasten ja tukihenkilöiden/-perheiden kanssa, ja lapset on otettu aidosti mukaan kehittämään palveluja. Pienessä mittakaavassa esimerkiksi kunnan kanssa palaverit on toteutettu käyttämällä uudenlaisia työskentelyn tapoja, joilla päästään lähemmäs asiakasta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus herättää vanhemmissa huolta mm. siitä menevätkö palvelun antajat kauemmaksi, vaihtuvatko työntekijät, miten päätöksenteko ja arviointi jatkossa asemoituu?

Asiakkaan kohtaamisessa välittyy työntekijän asenne – onko työntekijä oikeasti auttamassa vai arvioiko tilannetta asiakkaan yläpuolelta. Tällä on suuri merkitys, vaikka on myös ymmärrettävää, että tilanteet, asiakkaat ja työntekijät ovat yksilöllisiä. Asiakkaan kohtaaminen on keskeisin elementti auttamisessa.

Sote -muutos voisi tuoda myös uusia mahdollisuuksia. Saavutetaanko lastensuojelulla tavoitteita, joita sinällään hyvä laki ajaa? Paljon on olemassa toimimatonta, mutta miten voitaisiin lisätä toimivia työtapoja? Miten työntekijä uskaltautuisi heittäytyä uudenlaiseen, joustavampaan ja raja-aitoja purkavaan työtapaan? Miten perheille osattaisiin tarjota joustavammin tarpeen mukaista palvelua, eikä niin, että tarjotaan kaikille samaa samalla sapluunalla? Toisaalta perheen tilanne ei välttämättä muutu parissa kolmessa kuukaudessa. On raskasta ja uuvuttavaa kertoa samaa tilannekuvausta eri työntekijöille, joten olisi hyvä, jos yhdellä työntekijällä olisi perheen tilanteesta kokonaiskuva.

Tiedon tuottaminen ja lapsiperheen arjen avaaminen, mitä se todella on, avartaa ammattilaisen mieltä ja sitä pitäisi kuulla enemmän.

Miten palveluita pitäisi asukkaiden kanssa kehittää?

Miten yhteistyötä voitaisiin lisätä, kun tehdään asiakkaan palvelukartoitusta – miten asiakkaan näkökulmasta esimerkiksi toimivat liikenne/terveyskeskus/päiväkeskus? Miten ammatillisen tuen lisäksi voitaisiin tuoda täydentäväksi vertaistukea? Mitä sisältyy sujuvaan ja turvalliseen arkeen – huolehtiiko turvallisuudesta vain ”virkanutut”? Miten löytää erilaiset roolit ja ”kanssalaiset”? Miten toteutuisi paremmin lapsen ja vanhuksen mielipiteen kuuleminen?

Tarvitaan yhdessä kehittämistä. Ei luoda palveluja, jotka eivät auta ihmisiä! Asukkaissa ja asiakkaissa on valtava resurssi, jota ei hyödynnetä vielä riittävästi ja mikä säästäisi myös rahaa!

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

